

Protokoll

Mellomkirkelig råd (MKR)

9.-11.09.2014

Bossey Ecumenical Institute, Genève

Til stede:

Erling J. Pettersen (leder/BMs representant), Leif Christian Andersen, Marianne H. Brekken, Stephanie Dietrich (TN-leder), Kjetil Drangsholt, Hilde Nygaard Ihle, Oddhild Johnsen Klevberg, Aslag Lajord, Eilert Rostrup (KISP-leder), Kristine Sandmæl, Bjørn Solberg, Andreas Henriksen Aarflot (KEK-representant) og Ann-Mari Aas.

Anne Marie Helland (KNs representant), Harald Nyeggen Sommer (vara for Kjell Nordstokke) og Jenny Skumsnes Moe (LVF-representant) deltok på møter med representanter for de økumeniske organisasjonene og første behandling av noen av sakene, men var ikke til stede da MKR-sakene ble vedtatt.

Forfall:

Helga Haugland Byfuglien (LVF-representant), Cathrine Waaler Halstensen og Kjell Nordstokke.

Til stede fra sekretariatet:

Berit Hagen Agøy (generalsekretær), Liv Janne Dehlin, Beate Fagerli, Knut Hallen, Janne Dale Hauger, Gina Lende, Susanne Lende, Einar Tjelle og Paul Erik Wirgenes

Andreas Henriksen Aarflot er blitt ansatt i Kirkerådet, og han går derfor ut som medlem av Mellomkirkelig råd og arbeidsutvalget som representant for Borg bispedømme.

Men Aarflot er, som medlem av Governing Board i Konferansen av europeiske kirker, ex-officio-medlem (med alle rettigheter) av Mellomkirkelig råd, og dette er et verv han kan fortsette i. Dette er avklart med Kirkerådets administrasjon.

Aarflot har imidlertid selv frasagt seg stemmeretten i Mellomkirkelig råd fordi han opplever at det er enklere å håndtere ettersom han nå også er ansatt i Kirkerådet. Han vil vurdere fra sak til sak om han er inhabil på en slik måte at han heller ikke kan bruke sin tale- og forslagsrett.

Som vanlig ble hver sak presentert av en saksordfører. Møtet ble ledet av MKRs leder Erling Pettersen.

Dette møtet fant sted i Genève, hvor rådet også hadde møter med representanter for de økumeniske organisasjonene.

Saksliste

- Sak MKR 18/14: Protokoller
- Sak MKR 19/14: Saker i de økumeniske organisasjonene
- Sak MKR 20/14: Orienteringssaker
- Sak MKR 21/14: Referatsaker
- Sak MKR 22/14: Mål og resultatstyring 2015
- Sak MKR 23/14: Valg av medlemmer til MKR/AU
- Sak MKR 24/14: Den norske kirkes engasjement/forpliktelse overfor Kirkens Nødhjelp
- Sak MKR 25/14: Innspill til årsplan 2015
- Sak MKR 26/14: Revisjon av anbefalinger om kirkeasyl
- Sak MKR 27/14: Revisjon av styringsdokument for Midtøsten (1. behandling)
- Sak MKR 28/14: Kirke og helse (KM-sak)
- Sak MKR 29/14: Mellomkirkelig råd i ny kirkeordning
- Sak MKR 30/14: Uttalelser fra Mellomkirkelig råd

MKR 18/14   Protokoller

---

1. Protokoll fra møte i Mellomkirkelig råd 26.-27. februar 2014

Vedtak:

Protokollen ble godkjent.

2. Protokoll fra møte i Mellomkirkelig råds arbeidsutvalg 19. mai 2014

Vedtak:

Protokollen tas til etterretning.

MKR 19/14   Saker fra de økumeniske organisasjonene

Rådet fikk ikke tid til å behandle disse sakene.

Vedtak:

Saken utsettes til neste rådsmøte

MKR 20/14   Orienteringssaker

MKR's behandling:

Sak nr. 1-8 var presentert skriftlig i sakspapirene og ble tatt til orientering. De muntlige orienteringssakene (nr. 9-14) ble det ikke tid til, og de kommer derfor opp igjen på neste rådsmøte.

1. Felles brev fra organisasjoner om monitorering
2. Høring - endringer i utlendingsforskriften
3. Rapport fra møte i COCOP 2014, 12.-14. mai, Beit Jala
4. Resultatrapport for Dnks nord/sør-info for 2011-2013 samt informasjon om infostøtte
5. Oppfølging av KM-saken om Den norske kirke og menneskerettighetene
6. Annual Report 2013 Menneskerettighetsfondet
7. Høring om oppdatering av retningslinjer for Opplysningsvesenets fonds samfunnsbevisste investeringer
8. Arbeid med klimaspørsmål
9. Agenda: UT – Misjonskonferanse for alle kirkesamfunn 30.10.-2.11.14 (*muntlig*)
10. Generalforsamlingen i Sjømannskirken 28.-29. august 2014 (*muntlig*)
11. Besøk til kirken i Romania (*muntlig*)

12. Bjørgvinturneen (*mundlig*)
13. Besøk fra den egyptiske paven (*mundlig*)
14. Kirkelederbesøk til Skottland august 2014(*mundlig*)
15. Konferanse i International Council of Christians and Jews 19.-21.08.14 i Buenos Aires, Argentina (*mundlig*)

MKR-20/14 Vedtak:

Mellomkirkelig råd tar sakene nr. 1-8 til orientering. Sakene nr. 9-15 utsettes til neste rådsmøte.

MKR 21/14   Referatsaker

---

1. Referat fra møte i KISP 24. februar 2014
2. Protokoll fra utvalgsmøte for Den norske kirkes nord/sør-informasjon 3. mars og 28. mai 2014
3. Referat fra Kirkerådet 20.-21. februar 2014, 11.-12. mars 2014 og 16.-17. juni 2014
4. Referat fra kontaktgruppen med Buddhistforbundet 20.03.2014
5. Protokoll fra møte i Nådens fellesskap 17.03.2014
6. Referat fra rådsmøte i STL 25.03.14 og 3. juni 2014
7. Referat fra Fellessamling i SMM 11.-12. juni 2014
8. Protokoll fra Kontaktgruppa mellom Human-Etisk Forbund (HEF) og Den norske kirke (Dnk), 19. mai 2014
9. Protokoll fra møte i KATLUSA 5. juni 2014
10. Protokoll fra møte i Teologisk nemnd 10.-11. mars 2014

MKR-21/14 Vedtak:

Mellomkirkelig råd tar referatsakene til orientering.

MKR 22/14   Mål og resultatstyring 2015

MKR's behandling:

Rådet drøftet hvorvidt det framlagte sakspapiret følger opp Kirkemøtets visjonsdokument på en tilfredsstillende måte. Rådet merket seg at Kirkemøtets visjonsformuleringer legger opp kvalitative målformuleringer og finner derfor at det blir utilstrekkelig å formulere resultatmål ut fra hva som er kvantifiserbart, og som kan måles ut fra gjeldende rapporteringsrutiner.

Rådet merket seg også at det er manglende samsvar mellom antall resultatmål på de ulike områdene i Visjonsdokumentet, og finner at særlig pkt. 4 er svært tynt i forslag til vedtak.

Rådet mente at denne saken bør gjennomgå en grundig omarbeiding.

MKR-22/14 Vedtak:

1. Mellomkirkelig råd mener at fremlagte saksdokument ikke er i tråd med Kirkemøtets intensjon i denne saken.
2. Mellomkirkelig råd utfordrer Kirkerådet til å utvikle resultatmål som bedre ivaretar visjonen, og indikatorer på mer enn faktorer som kan telles.
3. Mellomkirkelig råd mener at resultatmålene i pkt. 3: «Folkekirken engasjerer seg i samfunnet» i oversikten er helt utilstrekkelige.

MKR 23/14   Valg av medlemmer til MKR/AU

MKR's behandling:

Det ble foretatt skriftlige valg. Det ble stemmelikhet ved valget av 2. vara og dermed foretatt loddtrekning.

MKR-23/14 Vedtak:

MKR velger følgende medlem og varamedlemmer til arbeidsutvalget:

Medlem: Leif Christian Andersen

1. vara: Ann-Mari Aas
2. vara: Marianne H. Brekken.

**MKR 24/14   Den norske kirkes engasjement/forpliktelse
overfor Kirkens Nødhjelp**

MKR's behandling:

Den norske kirke er Kirkens Nødhjelps (KN) største oppdragsgiver. Hva innebærer dette? I samtalen drøftet Rådet hvorledes Den norske kirke sentralt, regionalt og lokalt kan styrke eierskapet til KN og øke bevisstheten om KN som Den norske kirkes diakonale redskap for global rettferdighet. Kirkemøtesaken om misjon (KM 7/12) utvidet misjonsforståelsen til også å inkludere diakoni, og Rådet drøftet hva dette innebærer for samarbeidet med KN.

De strategiske grep, foreslått i sakspapiret, som kan styrke Dnks relasjon til KN, ble vurdert som svært konstruktive.

Nedenfor noen momenter som kom fram under diskusjonen:

- Samarbeid mellom KN og misjonsorganisasjonene i feltarbeidet og i Norge - i lys av det helhetlige misjonsbegrepet.
- Det er ulike oppnevningsperioder til KNs representantskap og til bispedømmerådene. Dersom disse var samkjørte, kunne det muligens styrke bispedømmerådets eierskap til KN. Bispedømmerådene bør også vurdere hvorvidt medlemmer i Mellomkirkelig råd også bør være representanter fra Dnk i KNs representantskap. Dette kan styrke det faglige samarbeidet.
- Det bør vurderes om personer fra søsterkirker eller andre aktuelle partnere i sør som også samarbeider med KN, bør inviteres til Kirkemøtet.

MKR-24/14 Vedtak:

1. Mellomkirkelig råd støtter forslagene til strategiske grep i saksfremstillingen og ber sekretariatet følge dem opp.
2. Mellomkirkelig råd oppfordrer bispedømmene til å bruke tid på å drøfte Kirkens Nødhjelps årsmelding.
3. Mellomkirkelig råd ber sekretariatet ta initiativ for å bedre samordningen mellom Den norske kirkes representanter til Kirkens Nødhjelps representantskap.

MKR 25/14   Innspill til årsplan 2015

MKR's behandling:

Rådet var invitert til å gi noen overordnede føringer for Avdeling for økumenikk og internasjonale spørsmåls arbeid i 2015. En svært kortfattet skisse til prioriteringer i årsplanen for 2015 var utgangspunkt for samtalen.

MKR kom med disse innspillene:

- Det er ønskelig med tydeligere målformuleringer når detaljert plan legges fram på rådsmøtet i november, som tydelig skiller mellom ulike nivå på mål og tiltak.
- Det ble stilt spørsmål ved hvorvidt følgende punkter også skal tas med i planene for 2015: Utvikling av fredsdokument, oppfølging av OVF-investeringer og global migrasjonspolitikk. I tillegg bes det om at det konkretiseres hvilke politiske saker MKR planlegger å følge særlig tett i 2015.

MKR-25/14 Vedtak:

Mellomkirkelig råd ber sekretariatet merke seg de innspill til årsplan for 2015 for Avdeling for økumenikk og internasjonale spørsmål som kom fram på møtet.

MKR's behandling:

MKR/AU nedsatte i vinter en arbeidsgruppe som skulle gjennomgå erfaringene med kirkeasyl og komme med noen anbefalinger.

Rådet vurderte betenkningen fra arbeidsgruppen som et svært grundig og konstruktivt dokument. Rådet deler oppfatningen om at det ikke vedtas anbefalinger, men at dokumentet oversendes som et ressursdokument til menigheter og bispedømmer.

Dokumentet bearbeides ut fra innspill som kom fram i møtet, og etter å ha innhentet kommentarer fra andre relevante aktører.

MKR-26/14 Vedtak:

1. Mellomkirkelig råd takker arbeidsgruppen for dokumentet *En betenkning om kirkeasyl* og finner at det er solid og relevant. Rådet ber om at dokumentet sendes til bispedømmene og menighetene som et ressursdokument.
2. Mellomkirkelig råd ber sekretariatet innhente kommentarer fra andre relevante kirkelige organer før betenkningen sendes ut. Dersom kommentarene er av en slik art at Rådet bør se på saken en gang til, kommer den opp igjen på novembermøtet.

MKR's behandling:

Mellomkirkelig råds styringsdokument for arbeidet i Midtøsten går ut 2014 og må derfor revideres i løpet av høsten. Det framlagte sakspapiret tok utgangspunkt i gjeldende styringsdokument og ba Rådet særlig gi innspill på:

- Styringsdokumentets form: todeling i et posisjonsnotat og en handlingsplan
- Det foreslås to hovedmål for arbeidet i Midtøsten:
  - Rettferdig fred i regionen – med særlig fokus på Israel/Palestina
  - Kristent nærvær i Midtøsten
- Politiske endringer i Midtøsten – konsekvenser og justeringer av MKR's arbeid?
- Den kirkelige og offentlige debatten i Norge? Kommunikasjonsstrategier
- Prioriteringer for arbeidet framover (geografisk og tematisk)
- Hvilke virkemidler har vi som kirke tilgjengelig for arbeidet i Midtøsten?

MKR-27/14 Vedtak:

1. Mellomkirkelig råd ber sekretariatet ta med seg følgende innspill i det videre arbeidet med styringsdokumentet:
  - Form: MKR går inn for en todeling: et posisjonsnotat og en handlingsplan. Både posisjonsnotatet og handlingsplanen behandles i Rådet.

- Hovedmål: Minoritetsbeskyttelse og trosfrihet bør legges til de foreslåtte mål.
  - Øvrige momenter:
    - Teologisk argumentasjon tydeliggjøres mer i posisjonsnotatet
    - Kirken som motvekt til økt polarisering
    - Få tydelig fram Israels rett til å eksistere innenfor trygge grenser og tydelighet på at det er en ulovlig okkupasjon
    - Tydelig kritikk også av Hamas
    - Endringen i 2012 da Palestina fikk formell observatørstatus i FN
    - Dokumentet må fremholde asymmetrien i konflikten
    - Språk-/begrepsbevissthet, samt en bredde i kommunikasjon/dialog og arenaer
    - Posisjonsnotatet ligger til grunn for MKRs synspunkt i, og initiativer til, den offentlige debatten om temaet.
    - Egypt, Syria og Irak må prioriteres høyere.
2. Saken oversendes til KISP og Teologisk nemnd før endelig sluttbehandling i Mellomkirkelig råd i november 2014.

MKR 28/14   Kirke og helse (KM-sak)

MKRs behandling:

Kjetil Drangsholt innledet til saken. I innledningen pekte han blant annet på fire pilarer ved helhetlig helse: mestring, bevegelse, frihet og egenart.

Noen kommentarer som kom fram under samtalen:

- Rådet mener det er et godt dokument med en klar helhetstenking rundt helsebegrepet som tydeliggjør at helse i stor grad skapes utenfor helsesystemet.
- Utredningen kan styrkes på noen områder, blant annet kan den i større grad peke på hvordan sosiale ulikheter påvirker helse, i norsk og global kontekst.
- Det er også rom for ytterligere å definere kirkens egen helseforståelse, med fokus på helhetlig tekning og uten fokus på perfeksjonisme.
- Det er et spenn mellom forventningene til de frivillige fra myndighetenes side og de reelle mulighetene.

Rådet bad om at samtalereferatet oversendtes til Kirkerådets sekretariat med tanke på bearbeiding av saken fram mot Kirkemøtet.

MKR-28/14 Vedtak:

Mellomkirkelig råd ber Kirkerådet merke seg de innspill som kom fram i møtet.

MKR's behandling:

Det forelå et sakspapir som pekte på aktuelle problemstillinger knyttet til Mellomkirkelig råds plassering i ny kirkeordning. Dette var første runde om denne saken, og Rådet vil få flere anledninger i tida framover til å drøfte denne saken.

Rådet hadde en åpen tilnærming til saken og understreket at utgangspunktet for ny kirkeordning må være at den på best mulig måte ivaretar Den norske kirkes økumeniske selvforståelse og relasjonen til den verdensvide kirken. En eventuell nyorganisering av de sentralkirkelige råd må begrunnes i at vi får gjort dette på en bedre måte enn med dagens organisering. Det må lages ordninger som gir best mulig resultater, og som utnytter tilgjengelige ressurser maksimalt.

Under behandlingen ble det lagt vekt på følgende momenter:

- Demokratisk forankring (Kirkemøtet – bispedømmene)
- Legitimitet (innad i Dnk og eksternt overfor samfunnet og ulike samarbeidspartnere)
- Makt og maktfordeling
- Samhandling mellom kirkelige organer
- Fagkompetanse (spesialistkompetanse og generell kompetanse)
- Ressursbruk
- Effektivitet og fleksibilitet
- Ulike beslutningstradisjoner, økumenisk konsensusstenkning
- Avveining mellom det prinsipielle og realiteter/historie
- MKR's eksisterende posisjon - samarbeidsrelasjoner
- Representasjon (status, faglighet, tilgjengelighet)

Rådet diskuterte også sakspapirets forslag til ulike modeller for organisering. Det ble understreket at det, uavhengig av modell, er viktig å imøtekomme behovet for et bredt eierskap og MKR's rolle som et utviklende og utfordrende organ for hele kirken - med rammer gitt av KM - og handlingsrom til å agere i forhold til internasjonale saker.

Følgende modeller ble diskutert, vel å merke ut fra at en kan tenke seg ulike utforminger av alle modellene:

1. MKR er et eget organ med mandat direkte fra KM (jf. dagens ordning)
2. MKR blir et fagutvalg under KR.
3. MKR blir et fagutvalg som betjener både KR og BM.
4. KR utvides (mandat og antall medlemmer) og deler seg i ulike fagkomiteer.

- Andreas Henriksen Aarflot meldte seg inhabil i saken.

MKR-29/13 Vedtak:

Mellomkirkelig råd ber om at sekretariatet merker seg de innspillene som kom fram i møtet, og tar dem med i det videre arbeidet med ny kirkeordning.

MKR's behandling:

Ved møtestart forelå forslag til en uttalelse om norsk flyktningspolitikk. Den ble bearbeidet etter innspill fra rådet.

Sekretariatet foreslo også at Rådet vedtok en uttalelse om situasjonen i Syria og Nord-Irak, men ville gi anledning til at Rådet og de økumeniske organisasjonene kunne gi innspill til innholdet. Utkast til uttalelse ble derfor først lagt fram mot slutten av møtet.

På grunn av tidspress ble uttalelsene språklig ferdigstilt etter møtet.

MKR-30/14 Vedtak:

1. Mellomkirkelig råd gir leder i samråd med generalsekretæren fullmakt til å ferdigstille uttalelsene.
2. Mellomkirkelig råd vedtar vedlagte uttalelsen *Norge må ta i mot flere flyktninger fra Midtøsten.*

Mellomkirkelig råd utfordrer også diakonale helseinstitusjoner til å tilby seg å behandle krigsofre fra Gaza, Syria og Irak.

3. Mellomkirkelig råd vedtar vedlagte uttalelsen *Norge må styrke den humanitære innsatsen i Irak og Syria.*

Vedlegg: Uttalelser:

Norge må ta i mot flere flyktninger fra Midtøsten.

Norge må styrke den humanitære innsatsen i Irak og Syria